

Jazyková výstavba próz Petra Šabacha **Posudek bakalářské práce**

Bakalářská práce **Barbory Biňovcové** je členěna do dvou relativně samostatných částí. V první, teoretické části se autorka věnuje otázce stratifikace češtiny jako národního jazyka a otázce jazyka literárních děl. V druhé části pak předkládá analýzu jazyka vybraných textů Petra Šabacha.

Práce se mi hodnotí těžko. Na střední škole bych ji ohodnotil jako lehce nadprůměrnou, ale nároky kladené na kvalitní práci bakalářskou naplňuje jen málo. Uvedu hlavní důvody, které mě k tomu vedou:

1. Teoretická část připomíná výpisky z odborné literatury. Autorka sice poměrně důkladně cituje, avšak kromě citací nenajdeme skoro nic vlastního. Nemyslím si, že by bakalářská práce měla být nutně novátorským počinem, avšak pouhá nekritická sumarizace literatury bez vlastního vkladu je velmi málo. Literatura, kterou autorka cituje, přitom rozhodně není neproblematická – slabých míst bychom v ní našli mnoho (např. tvrzení Jana Chloupků, že „spisovný jazyk je pozadím každého komunikačního aktu, tedy i uměleckých textů“, s. 21).
2. Pětistránkový popis obecné češtiny (který by bylo bývalo možné odbýt i prostým odkazem na odbornou literaturu) obsahuje řadu podivností, nebo alespoň nedovysvětleností. Například se na s. 14 dočteme, že í ve slově *polívka* je zúžené a že stojí proti nezúženému é (*polévka*). Na téže stránce je podivná poučka, že „rozdíly mezi obecnou a spisovnou češtinou se také v projevují v ‚sousedství‘ hlásky j a i/í, y, e“. Některé jevy jsou jako obecně české označeny v rozporu s aktuální literaturou (např. *šlupka* místo *slupka*, *najít kozáka*). Tvrdí se zde, že „při stupňování přídavných jmen se v obecné češtině častěji sahá po příponě *-ej* než v češtině spisovné“ (s. 15). O tvaru *zbude* se mluví jako o knižním apod.
3. Praktická část je oproti části teoretické založena na vlastní práci autorky práce. Lingvisticky zajímavého zde však téměř nic nenajdeme. Autorka se omezuje prakticky výhradně na soupis a kategorizaci nespisovných jevů ze čtyř Šabachových povídek. Interpretace, které jsou k tomuto soupisu připojeny, jsou navýsost subjektivní a sporné – srovn. např. „V případě, v němž autor použil tvaru s protetickým *v*, jde nejspíš o záměr vyjádřit důležitost osoby, kterou zájmeno zastupuje, neboť ta vypravěče přivedla k (pravděpodobně) celoživotnímu zájmu.“ (s. 27) nebo „Toto střídání spisovných, hovorových a nespisovných prvků odpovídá běžnému vyjadřování dítěte, promluvy postavy holčičky jsou tedy jeho stylizací.“ (s. 38) Autorka několikrát dochází ke zcela banálnímu závěru, že se Šabach snaží napodobit běžnou mluvu, resp. že oživuje text použitím expresivních či nespisovných výrazů.
4. Celá práce, ani její závěr, který se snaží o sumarizaci předchozích poznatků, neposkytuje solidní vhled do toho, jak jsou prózy Petra Šabacha jazykově vystavěny. Všechna tvrzení se točí kolem protikladu spisovnost – nespisovnost, to je však pro analýzu stylu, resp. jazykové výstavby nedostatečné. Troufnu si říct, že kdyby se z textu vymazaly faktografické údaje (názvy děl a jméno Petra Šabacha) a některé jasně identifikovatelné jevy (např. jméno Blbštajn), nepoznal by ani pilný Šabachův čtenář, že jde o rozbor jeho textů. Jinými

slovy, Šabachův rukopis zde není analyzován do hloubky, tedy tak, aby se odhalily jeho skutečně jedinečné rysy (a také rysy, které sdílí s dalšími autory), nýbrž je nazírán zcela povrchně, víceméně na úrovni izolovaných fonologických, morfologických, lexikálních či syntaktických prostředků.

V práci se vyskytují ojedinělé překlepy (*Hausenbals* místo *Hausenblas*, s. 21; *přepona* místo *předpona*, s. 14, apod.).

Ústav českého jazyka a teorie komunikace si předloženou práci za obrázek dát nemůže. Po zvážení ji však přece jen navrhuji hodnotit jako **dobrou**.

V Praze dne 9. června 2011

Mgr. Jan Chromý, Ph.D.